QVAESTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE IOVIS XIX. MENSIS MARTII, M. QVIRINO LE VIGNON DOCTORE MEDICO MODERATORE.

683

An Sclopetorum vulnera venenata?

CAVSARVM externarum corpus nostrum afficientium aliæ necessariæ, quales sunt res non naturales omnes ἀδιάφοροι; aliæ non necessariæ, vt casus, ictus & fortuita omnia, quarum impetus cæci, licet nec arte præuideri nec declinari possint, medicam tamen opem chirurgique ἀχειρίαν exposcunt. Ab his etsi absentibus causis vt & præsentibus indicationes desumendo, futura prædicendo citò, tutò & iucundè σύνθεσιν, διαίρεσιν & ἐξαίρεσιν (quibus vniuersa Chirurgia vt Medicina προσθέσει καὶ ἀφαιρέσει comprehenditur) absoluit. Sic in vulnerum sclopetis inflictorum curatione à solutione continui & contusione insigni rerum agendarum insinuationes depromendo optatum finem consequetur.

ENIMVERO vulnerum promptè, difficulter aut nullatenus sanabilium cognitio Medico magis quàm Chirurgo, vtrique tamen necessaria est, ne videantur occidisse quem sors ipsa peremit, aut eius curam suscepisse qui seruari non poterat. Parua magnis, rotundis recta, discissa collisis, ære quàm ferro incisa δυσχερέστερα sunt. Parua ne contemnito, quæ cordi illata mortem haud dubiam, Diaphragmati risum sardonium (hîc vt ab assumpto multo croco θανάτου πρόξενον) phrenitidem. Cerebro bilis vomitũ, desipientiam ἀφωνίαν, apoplexiam, ab omni humore, à sanguine mitiorem, & ἔκπληξιν. Iugularibus aut magnis venis profusione sanguinis hominem exhauriendo, desipientiam, singultum, conuulsionem, ab hypercatharsi calamitosam, inuehunt. Capitis τρώματα in syncipite aut temporibus accepta, quàm in occipite, vertice aut ponè aures grauiora.

AT à virulentis inflicta bestijs aut armis veneno infectis κακοήθη sunt, quæ nimis intumescere periculosum: nihil, periculosissimum. Vulneratæ parti impactum intróque subiens venenum cucurbitulis, scarificatu, suctu, vstione reuellendum, atque tum venæ sectione, catharsi, hydroticis, repellentibus & epuloticis consultò abstinendum. Internis impressa partibus maligna διάθεσις alexipharmacis corrigenda, quæ frustra à consimili expectas veneno, cuius vis certo tempore non interimens, consuetudine sæpè perit. Id aliâs intus progignitur, aliâs imprudentius intro assumitur ex metallorum, stirpium & animantium genere. Caue ne sulphur, nitrum, carbones salicis aut iuglandis venena existimes, singula innoxiè assumenda & admouenda. Confectus ex his pyrius puluis potus & admotus vulneratis interdum præsenti fuit auxilio Numquid ferarum & auium sclopo occisarum carnes (secus sagittis thora, limeo aut ξενικῷ tinctis) inter elegantiores epulas reponuntur?

CÆTERVM quæ πυροβόλων vulneribus superueniunt omnia erosio, dolor, ἐκχύμωσις, syncope, ναυτίης, febris, gangræna, sphacelus non veneno, multo minus adustioni adscribenda sunt, quinimo ad collisionem, fracturam, contusionemve referenda, à violento missilium ex ære, plumbo aut ferro globulorum impetu, igniti pulueris intra tormenti fauces multiplicati operâ, cuius imperio vel id quo conclusus est necessariò disrumpitur, vel quod debilius resistit, cedat omnino oportet. Similis penè ab illato cornu cerui vulnere clades oboritur, licet vt cornu vnicornis mirificè venenis obsistat. Vtrobique si Austrina putredinis parens, aut Aquilonia vlceribus, vt pectori inimica tempestas accidat, inde malorum fœtura multiplex atque anceps curatio, quam præter hæc efficiunt ætas, corporis constitutio, ἐπιτήδευμα & affectarum partium natura. Adeo perpetuum est in arte medica, ob vulgi inscitiam miseranda, quod fieri debet, non tamen quod sequi conuenit.

CVRATIONIS autem momenta sunto, victus frigidus humidus sed tenuis, acutis omnibus, non semper cum febre, præterquam peripneumoniæ commodus. Decoctum hordei potus esto, vinum minimè. Optimum medicamentũ quies & animi tranquillitas. Venę sectio cùm expedit ad lipothymiam imperanda, vt in febribus ardentibus, pestilentibus non item. Catharsis, cacochymiæ mediocri debita, vt consummatæ ἐπικράσεις. Oxycratum, potiones vulnerariæ ex symphyto, plantagine, rubia, herba roberti, pentaphyllo &c. paratæ, vomitione redditæ nil sinistri portendentes. Extraneorum corporũ amotio (non magicis artibus vt Nicodemi, Gilberti & Theodorici pigmentis aut vnguento magnetico tentanda) abscessus metu. Luxatorum aut fractorum ossium reductio initio vitanda. Suppuratio triapharmaco & setone procuranda. Exquisita detersio terebinthina & melle rosato. Carnis generatio & cicatricis inductio naturæ non artis opera. Toto morbi decursu symptomatum correctio. Alexipharmaca nulla.

Ergo Sclopetorum vulnera non sunt venenata. 130

Proponebat Lutetiæ IACOBVS THEVART Parisinus. Anno R. S. M. DC. XXVI.